

Rahvusromantiliselt suvesse

Tee- ja kohvikannusoojendajaid hakati rätsepakojas tegema Epp-Maria Kokamäe soovil, kes tellis selliseid oma kohvikusse. Tänapäevased presskannud ja moodsad teekannud nõuavad taas mütsikesi, mille kohvimasinad vahepeal moest tõrjusid.

Rahvarõivast tavatsetakse kanda vaid laulu- ja tantsupeol. Ometi on küllaga võimalusi viidata esivanemate loodud ilule ka oma argirõivastuses.

Selle üle, kas rahvariie peab olema autentne või tohib selle elemente ka päevamoeks trikitada, on vaielnud juba mitu põlvkonda enne meid. Küllap vaidlevad tulevasedki.

Rätsep Marika Illik on rahvarõivaid õmmelnud üle kolmekümne aasta. Tema silmad pilluvad sädemeid nii ehedatest rahvariistest rääkides kui ka linasest riidest grillipõlle esitledes, mille kandid Põltsamaa seeliku triibukangast.

Mis neid kahte ühendab – rahvariideseelikut ja grillipõlle? Küllap äratundmisrõõm – ei ole need triibud ju juhuslikku ritta seatud, nende järjekorras ja värvis peitub meie esivanemate vägi. Nõnda räägib iga triip ka moodsa aja tarbeesemes esivanemate salakeelt.

Rahvuslik muster ja värv mitmel materjalil

Olles oma südames küll eheda rahvariide poole kaldu, tunnistab Marika Illik, et siinkohal on võimatu ka kohut mõista.

“Eks iga külanaine tegi oma rahvarõiva ju omamoodi, kasutas seda pitsi, mis ta leidis ja kuidas ta tikkis. Näiteks Lääne-Nigulas on neli komplekti, mis on n-ö ehedad ja õiged.”

Väikeses rätsepakojas Haapsalu peatänaval on esindatud rahvuslik käsitöö sõna otseses mõttes seinast seinast. On “päris” villaseid seelikukangaid, aga ka “õige” triibustriga puuvillakangast. “Lääne-Nigula, Põlva, Jõhvi, Nõo, Kärkla, Muhu, Pühalepa, Kadrina...” loetleb Marika Illik ja soovib just puuvillakangast teha tänapäevaseid stiliseeritud rõivaid.

Sama materjalimäng käib ka rätikute ümber. Roosimustrilistele kallitele villastele rätikutele sekundeerivad odavamad puuvillased. Nendest olevat sel kevadel Haapsalu moe-eadlike tüdrukute seas kujunemas vaata et kohustuslik lisand.

Põigates mõttes Tallinna, siis sealne Lipuvabrik esitleb rahvuslike mustreid veelgi õhemaal kangal.

Ja kui rätsepakojas pakutakse esivanematest pärandunud, kuid koi-dest puretud rahvarõivastele parandusabi, siis Lipuvabrik päästab mustreid ja esemeid teisel moel.

Kui viite neile motiivi esivanemate pitsivaramust või rahvarõivast, kantakse selle fotokoopia uuele kangale. Nii võib vanavanaema tanupitsimuster kaunistada hoopiski päevatekina teie voodit või kardinana akent.

Mäng vana ja moeka piiril

Kes ehedast rahvuslikkusest lugu peab, sellel soovib Marika Illik mõelda ja toimida õpetaja Lauri õpetust parafraaseerides: kui tervet rahvarõivakomplekti ei jaksu soetada, osta näiteks vöö.

Rätsepakojas seal ripuvad käsitöö kootud Märjamaa, Noarootsi, Lääne-Nigula, Lihula, Viljandi vööd. Kas rahvusmuustrilist vööd kanda linase kleidi või teksapükste kaunistuseks, on kinni igäuhe maitstes, tuju ja ehk ka vanuses. Kotisangaks seatuna on sellel aga ülipraktiline ja ometi kaunistav väärtus.

Mõttejulgest ja -mängu pidi olema rätsepal, kes musta villase plisseeriseeliku alla kümme sentimeetrit triibukangast õmbles. Vaatad eemalt, et kas nüüd ongi päris Saaremaa seelik või...

Ehtekunstnik Beguta Kevvai, kes rätsepakojas oma kaelakeede, kõrvarõngaste, juukseklambrite ja isegi juukseummidega sekundeerib, ongi pigem seda usku, et rahvuslik kangas õilistab iga moeohetki. Lihula rahvariide seelikukanga ribast harutas ta näiteks kaelaehetele rosetid.

Rahvakunst jääb elama

Haapsalus lihtsalt peab rääkima ka Haapsalu kuulsast sallist.

Õige Haapsalu salli tunneb endiselt ära selle järgi, et see sõrmusest läbi mahub. “Mustris peavad kindlasti olema tupsud ja ääred sakilised,” teab Marika Illik.

Suurt rõõmu teeb talle aga see, et eakate kudujate kõrvale on siinkandis sirgunud lausa 16aastaste tüdrukute põlvkond, kes oma haapsalu rätidega staažikatele käsitöömeistritele alla ei jää.

Käsitööehetd
veebipoest:
www.beguta.ee

BEGUTA
accessories

Beguta Kevvai, tel 523 2239

KAJA PRÜGI